

Resumé af rapport om effekten af tolærerordninger

Mange kommuner og skoler står over for – eller er i fuld gang med – at inkludere elever, som tidligere har været i specialtilbud. Brug af ekstra støtte i form af forskellige former for tolærerordninger nævnes ofte som en vigtig forudsætning for, at inklusionen lykkes. Men hidtil har der været meget lidt systematisk forskning i, hvordan forskellige tolærerordninger hjælper elever lærere med denne opgave. I denne rapport præsenteres resultaterne af et stort anlagt lodtrækningsforsøg – det første af sin art på skoleområdet i Danmark – som forskere fra Aarhus Universitet har gennemført sammen med Rambøll Management Consulting for Undervisningsministeriet.

Forsøget undersøger effekten af tre typer af tolærerordninger: (1) Den klassiske tolærerordning, hvor en læreruddannet person deltager i forberedelse og gennemførelse af undervisningen sammen med klassens eksisterende lærer. (2) Brug af en anden ressourceperson, som ikke har en læreruddannelse, og har mindre forberedelsestid, men som er med i klassen i flere timer end den klassiske læreruddannede tolærer. (3) En faglig vejleder med særlige kompetencer, der deltager i undervisningen en gang imellem og som giver sparring til den eksisterende lærer.

Resultaterne viser, at alle tre typer af tolærerordninger har nogle positive effekter – men på forskellig vis. Ressourcepersoner med anden baggrund end læreruddannelse har de største effekter på elevernes læsefærdigheder – og det er navnlig elever af forældre med lavere uddannelse, som de hjælper. De læreruddannede tolærere har også en positiv effekt på læsefærdighederne, men effekten er tilsyneladende lidt mindre og gælder navnlig pigerne. Til gengæld begrænser de læreruddannede behovet for yderligere støttetimer i den almindelige undervisning og de øger trivlsen i klasser, hvor to eller flere af eleverne har en psykiatrisk diagnose.

De faglige vejledere, som er den billigste af de tre ordninger, har kun statistisk signifikante effekter i de klasser, hvor en eller flere elever har en psykiatrisk diagnose. Her hjælper de eleverne – ikke mindst klassekammeraterne – til at blive bedre til at læse.

Samlet set viser undersøgelsen, hvordan disse forskellige typer af tolærerordninger kan hjælpe på forskellig vis, afhængigt af hvor behovet i den enkelte klasse, skole eller kommune er størst. Der peges endvidere på nogle forhold i måden ordningerne implementeres på, som ser ud til at have betydning for, hvor store effekter de har. På den baggrund kan fremtidige undersøgelser med fordel undersøge effekten af mere specifikke krav til, hvordan tolærerordninger implementeres. I forhold til potentialet for sådanne fremtidige undersøgelser er det bemærkelsesværdigt, at evalueringen af, hvordan lærere og skoleleder oplevede at være med i dette lodtrækningsforsøg, generelt fandt meget stor opbakning til forsøget. Det er relevant fordi denne undersøgelsesform gør det muligt med stor sikkerhed at konkludere, at disse typer af tolærerordninger har nogle positive effekter for elevernes faglige udvikling.